Balio Sruogos laiškas Juozapui Sruogai, 1938-08-22, iš Kauno – į Palangą

Mielas Juozapai, / Atleisk, kad į laiškus ne tuoj atsakau, bet man dabar dažnai laiko pritrūksta.

Mielas Juozapai,

Atleisk, kad į laiškus ne tuoj atsakau, bet man dabar dažnai laiko pritrūksta [1]. Mano žydas (labai simpatiškas žmogus), pas kurį koklius perku, irgi labai giria Sienkevičių [2]. Sako, nežiūrėk, kad jis lenkas, bet dirba gerai. Gal ir tikrai atiduoti Sienkevičiui – būtų paprasčiau. Jo pristatytos technikinės sąlygos – rimtos ir geros. Gal kai kur būtų galima daryti ekonomija, bet kaštin ar verta! Nors kaip reikiant tas sąlygas išstudijuoti dar nesuskubau. Dėku už prospektą dulkių siurbliui, – bet kad tenai kainos pažymėtos tokios didelės! Kalbėjau su Jurgiu Savickiu [3] – kur jis gydės. Pas jį reikalai buvo blogi: aortos išsiplėtimas, širdies muskulų nusilpnėjimas, „грудная жаба“ [4], pulsai abejose rankose kitokie. Gydė jį Rygoj senas prof. Klimenko [5], – bet nieko ypatingo nepadarė, – švirkštė kamparą, liepė gulėti 6 savaites, – pasitaisė. Bet, mano giliausiu įsitikinimu, Tavo silpnumai – nuo nervų, neurastenijos. Tik Tu vis neįsivaizduoji, kad tai yra rimta ir paršyva liga ir kad ji per 2–3 mėnesiu nepagydoma, – ją reikia gydytis 2–3 metai [6]. Nieko nebus, kai atvažiuosi į Kauną, turėsi užeiti pas prof. Blažį [7] rimtai pasikalbėti nervų – neurastenijos reikalu. Prie neurastenijos taip greitai Palangoje žymaus sveikatos pagerėjimo nėra nė ko laukti. Aš ant savo kailio tą ligą esu gerai patyręs ir žinau, kokia tai velniava. Savickis, sako, todėl jam geriau pasidarė, kad jis neurastenijos neturi. Bet dar visokių kitų negerybių pas jį pilna, – menkas iš jo pilietis. Dėl Adolpo [8] aš dabar nieko negaliu padaryti. Minist. Masiulis [9] man aiškiai pasakė: reikia laukti iki vas. 16 d., [1r] // anksčiau nieko jis negalįs padaryti. Žmogus jis neblogas, bet nesavarankiškas. Be jo reikėtų pasikalbėti būtinai dar su jo viceministru [10], – aš su juo seniau esu kalbėjęs ir ant jo gerokai supykęs. Iš mano kalbos su juo nieko daugiau neišeis. Su vienu ir kitu turėtų dabar kalbėti kas nors kitas, – galėtum tai ir tu [11] padaryti, kaip naujas žmogus. Keltis į kitą butą po truputį pradedu, bet kelsiuos tiktai kitą savaitę. Darbas eina labai pamažėli, nors vakar ir šiandie pas mane dirba apie 20 darbininkų. Ūkio ar pusiau ūkio būdu statyti labai sunku, – niekam to nepatarčiau. Ir velniai žino, ar tai pigiau išeina. Neprityręs žmogus visuomet permoki, o čia reikia pirkti dar visokių instrumentų. Viena tiktai aišku: jei norite šiemet statyti, reikia tučtuojau pradėti. Vėliau – pabjurs gatvė, nebus galima nė plytų, nė cemento įvežti. Galas žino, koks bus gi ruduo. Na, kai atvažiuosi, plačiau pakalbėsim. Telefonas mano pasilieka tas pats, – jį turėsiu ir kitame bute – nuo rugpj. 22 d.

Labų dienų p. Bronei [12].

Br. Balys [13]

Rašei laišką, o neparašei savo adreso Palangoj! [1v] //

KOMENTARAI

[1] Balys Sruoga atsako į jam anksčiau adresuotą Juozapo Sruogos laišką:

„Mielas Boleslavai,

Kadangi inž. Mikšys neparengė įkainavimo, tai mano žmonai nebuvo jokios prasmės vykti į Kauną. Įkainavimą kol kas gavau tik iš inž. Sienkevičiaus. Jis apsiima pastatyti be galutino įrengimo pastogės aukštą už 36. 000. – Su galutinu pastogės įrengimu nori 42. 000, – plius drenažas. Tavo informacijai ir norėdamas gauti tavo pastabas, pasiunčiau tau inž. Sienkevičiaus surašytas technikines sąlygas. – Pasiunčiau Tau ir dulkių siurblių prospektą. Pasirink, kas tau patiktų. Aš pasistengsiu parūpinti, žinoma, tvirtai prižadėti negaliu, bet tikiuosiu, kad gali pavykti parūpinti ir tau pristatyti, nors ir ne taip greit. Sveikatos pagerėjimo tuo tarpu nepastebiu. Geras oras, kol dienos metu guliu, – jaučiuos pusėtinai; į vakarą žymiai nusilpstu.

Bijau, kad Klinikos negalėsiu išvengti.
Bronė nuvyks į Kauną, kai sulauksime inž. Mikšio įkainavimą.
Linkėjimų tau ir poniai Vandai, ir Daliai iš mūsų visų.

Brolis Juozapas

1938 VIII 14“ (Juozapo Sruogos laiškas Baliui Sruogai, iš Palangos – į Kauną, 1938-08-14, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 858, l. 1r–v).

[2] Kazys Sienkevičius (g. 1894) – inžinierius, architektas, Ghento universiteto Belgijoje absolventas. Juozapo Sruogos ir Bronislavos Jazbutytės-Sruogienės namo Kaune, Žaliakalnyje, Ramiojoje gatvėje Nr. 7A, projekto autorius.

[3] Jurgis Savickis (1890–1952) – rašytojas, diplomatas. 1938 m. Lietuvos atstovas Latvijoje.

Juozapas Sruoga domėjosi, kaip Jurgiui Savickiui pavyko išssigydyti: „Ar nežinai, kur, nuo ko ir kaip gydėsi ministr. Savickas? Jis gydėsi ilgą laiką ir, kaip rašo laikraščiai, gerai pasitaisė“ (Juozapo Sruogos atvirlaiškis Baliui Sruogai, iš Bad Reinerz – į Kauną, 1938-07-28, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 858, l. 1v).

[4] „Грудная жаба“ *rus* – krūtinės angina.

[5] Vasilijus Klimenko (1868–1941) – vidaus ligų gydytojas.

[6] Juozapas Sruoga nesutiko su brolio nuomone, kad jo negalavimų priežastis – vien tik neurastenija:

„1938 VII 28.

Mielas Boleslavai,

Man kaip tai atrodo, kad tu į mano ligą žiūri daugiau kaip ir nervų ligą arba kiek ir ligos įsivaizdinimą. – Aš vykau į Reinerz'ą tikėdamasis daug gero: iš gero kalnų oro, iš angliarūgšties vonių. Ir štai šiandien galutinai paaiškėjo, kad Reinerz'e man nėra ko veikti. Mano taip mėgiamų vonių aš negaliu imti – širdis per silpna. Šiomis dienomis turėjau du širdies priepuolius, kurie pasireiškė bendru nusilpimu, prakaito išmušimu ir širdies neįprastu plakimu (širdies nereguliarus mušimas tęsiasi jau nuo karo laikų!). Liūdnas dalykas! Tolimesnis gydymas įmanomas tik klinikoje! Taigi šeštadienį 30/VII apleisiu Reinerz'ą ir vyksiu į Tilžę. Gal ten susitiksiu su Brone ir nutarsime, ką toliau daryti. Vykti į Karaliaučiaus kliniką labai nesinorėtų, – tai nelyginant kaip į kalėjimą! Bet ten mat yra specialistas prof. Assmann'as. Kartais jaučiuosiu pusėtinai, o kartais užeina toki savijauta, kad atrodo jau galas visam kam.

Gal man pasitarti su Kauno daktaru? Bet kad liga aiški – didelis širdies išplėtimas – liga nepagydoma, ypač mano amžiuje“ (Juozapo Sruogos atvirlaiškis Baliui Sruogai, iš Bad Reinerz – į Kauną, 1938-07-28, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 858, l. 1r–v);

„Aš gydausiu gana intensyviai. Be vonių, imu dušus, daro masažą ir įvyniojimus į šlapią paklodę (*ganz Packungen*); dušas ir įvyniojimai turi sutvarkyti nervus“ (Juozapo Sruogos laiškas Baliui Sruogai, iš Bad Reinerz – į Kauną, 1938-07-24, [rankraštis], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 858, l. 1v).

[7] Juozas Blažys (1890–1939) – gydytojas psichiatras, neuropotologas. Nuo 1924 m. LU (VDU) Nervų ir psichinių ligų katedros vedėjas.

[8] Adolfas Sruoga (1887–1941) – vyresnysis Balio Sruogos brolis. Buvęs Pašto valdybos direktorius, nuo 1933-10-14 kalinys Kauno sunkiųjų darbų kalėjime. 1935 m. vasario mėn. nuteistas dėl didelės vertės pašto ženklų pasisavinimo, jų neteisėto pardavinėjimo, klastojimo. Jam skirta 15 metų sunkiųjų darbų kalėjimo.

[9] Boleslovas Jonas Masiulis (1889–1965) – teisininkas. 1938 m. teisingumo ministras Vlado Mirono (1880–1953) vadovaujamoje Vyriausybėje. Jis turėjo didelę teisininko darbo praktiką, užėmė svarbius postus: 1919–1920 m. buvo taikos teisėjas Kaune, 1920–1922 m. – Kauno apygardos teismo teisėjas, 1923–1926 m. vicepirmininkas, 1926–1928 m. Vyriausiojo Tribunolo teisėjas.

[10] Povilas Brazaitis (1879–1947) – teisininkas, Teisingumo ministerijos generalinis sekretorius, 1938 m. atlikęs viceministrui lygiavertes funkcijas.

[11] Juozapas Sruoga (1886–1957) – vyriausiasis Balio Sruogos brolis. Teisininkas, diplomatas, URM tarnautojas. 1934–1940 m. Lietuvos konsulas Tilžėje.

[12] Bronė Jazbutytė-Sruogienė (1896–1950) – Juozapo Sruogos žmona.

[13] Balys Sruoga (1896–1947) – Juozapo Sruogos brolis, Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytojas; nuo 1932 m. – profesorius.